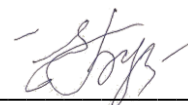

Бердянський державний педагогічний університет
Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Кафедра теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри
доц. Олена БУЗОВА

“29 ” серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
(науково-дослідної практики)
здобувачів другого рівня вищої освіти**

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (музичне мистецтво)
Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Запоріжжя, 2024

Робоча програма виробничої практики для здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) освітньо-професійної програми Середня освіта (музичне мистецтво)

Розробники: Григор'єва Вікторія Вікторівна, Омельченко Анетта Іванівна – доцентки кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

Робочу програму погоджено проектною групою освітньої програми «Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)» та схвалено на засіданні кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

від "05" вересня 2024 року (протокол № 1)

Завідувачка кафедри

Олена БУЗОВА

Гарант освітньої програми

Анетта ОМЕЛЬЧЕНКО

- БДПУ, 2024 рік
- Григор'єва, Омельченко, 2024 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета, завдання і зміст науково-дослідної практики.....	5
2. Організація та керівництво виробничої практики.....	8
3. Критерії оцінювання здобувачів за наслідками практики.....	10
4. Література.....	17
5. Додатки.....	19

Вступ

Магістр – освітній ступінь вищої освіти особи, яка на основі освітнього ступеня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності, що Науково-дослідна практика магістрів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього ступеня магістра з відповідної спеціальності і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь здійснення самостійної науково-дослідної роботи. Для здобувача магістранта важливо не тільки знати основні положення, характерні для його наукової та проектної діяльності, але мати загальне уявлення про методологію наукової творчості, здобути досвід у організації своєї роботи, у використанні методів наукового пізнання та застосуванні логічних законів і правил. Інтеграція загальної і професійної освіти на базі наукової діяльності не лише сприяє значному підвищенню мотивації до отримання знань і формування відповідних компетенцій, але є й стимулом оновлення змісту освіти в цілому.

Науково-дослідна практика магістрів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього рівня магістра зі спеціальності 014 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво) та має на меті набуття здобувачем професійних навичок та вмінь здійснення самостійної наукової-дослідної роботи.

Проходження студентами науково-дослідної практики спрямоване на поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду здобувачів, дослідження проблем практики та формування вмінь пов'язувати їх з обраним теоретичним напрямком дослідження. Науково-дослідна практика повинна відповідати напряму наукових досліджень здобувача магістратури. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх

проводить здобувач при виконанні індивідуального науково-дослідного завдання.

Мета, завдання і зміст науково-дослідної практики

Метою науково-дослідної практики є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань в практичній діяльності викладача ЗВО, підбір фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Здобувачі під час проходження практики мають вирішити наступні завдання:

- вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо кваліфікаційної роботи;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- визначення структури та основних завдань наукового дослідження;
- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій кваліфікаційної роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей тощо).

Науково-дослідна практика повинна відповідати напряму наукових досліджень здобувача II (магістерського) рівня вищої освіти. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить здобувач при написанні кваліфікаційної роботи.

На певний час здобувач змінює роль: від здобувача-слухача до науковця дослідника, що надає змогу самому оцінити складність науково-дослідної роботи.

Науково-дослідна практика магістрантів складається з трьох модулів, кожен з яких має таке змістовне наповнення.

Модуль 1. Організаційно-інформаційна робота

Змістовий модуль 1. Організаційна робота

Участь студентів у настановній конференції.

Зустріч магістрантів з керівником практики кафедри, ознайомлення з програмою і завданнями практики.

Отримання і конкретизація з керівником практики від кафедри індивідуального завдання відповідно до теми наукового дослідження.

Складання індивідуального плану проходження практики. Узгодження індивідуального плану-графіку проходження науково-дослідної практики здобувачем з керівником від кафедри.

Участь у засіданні кафедри теорії та методики викладання мистецьких дисциплін, методичних та методологічних семінарах, що провидить кафедра.

Участь магістрантів у підсумковій конференції з питань наслідків науково-дослідної практики.

Змістовний модуль 2. Інформаційна робота

Знайомство з основними напрямками наукової роботи університету, факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв. Ознайомлення з основними напрямками наукових досліджень і результатами роботи доцентів кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін.

Узгодження календарного графіку науково-дослідної практики з керівником від кафедри. Знайомство з функціональними обов'язками фахівця, які повинен виконувати практикант.

Модуль 2. Науково-дослідна робота.

Змістовий модуль 3. Виконання програми науково-дослідної практики.

Ознайомлення зі змістом публікацій у фахових виданнях за останні два роки за обраним напрямом досліджень. Вибір наукової статті для

рецензування. Опрацювання наукової літератури в наукових бібліотеках, аналіз статистичних даних за обраною темою індивідуального дослідження.

Збір, систематизація й узагальнення теоретичного, методичного й практичного матеріалу за темою індивідуального наукового дослідження.

Обґрунтування актуальності наукового дослідження; визначення його методологічних основ, підготовка доповіді за темою наукового дослідження.

Розроблення та обґрунтування конкретних практичних положень, що можуть бути використані в індивідуальному науковому дослідженні.

Консультації з керівником від кафедри за темою індивідуального наукового дослідження. Щоденна реєстрація діяльності у щоденнику практики;

Участь практикантів, за узгодженням з керівником від бази практики, у науково-методологічних та тематичних семінарах, круглих столах, тренінгах, конкурсах студентських бізнес-проектів, науково-практичних конференціях.

Змістовий модуль 4. Якісний та кількісний аналіз результатів наукових досліджень. Апробація (за потреби) розроблених практичних результатів за темою індивідуального дослідження.

Формування бібліографії та складання бібліографічного списку літератури до індивідуального наукового дослідження. Написання рецензії на наукову статтю. Написання тексту доповіді (виступу) для участі у науково-практичній конференції за обраною проблематикою.

Модуль 3. Підсумково-звітна робота.

Змістовий модуль 5. Звітна робота

Оформлення звітної документації. Представлення звітної документації керівнику практики і отримання відгуку – характеристики, яку надає керівник від бази практики. Своєчасне представлення звіту на кафедру.

Підготовка виступу і презентації за наслідками науково-дослідної практики на підсумкову конференцію та узгодження їх із керівником практики від кафедри.

Змістовий модуль 6. Підсумкова робота

Захист звіту. Отримання відгуку – характеристики з підсумковою оцінкою (іспит) за науково-дослідну практику, яку надає керівник практики від кафедри. Участь здобувача – практиканта у підсумковій конференції.

II. Організація і керівництво практикою

Практика проводиться на базі кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету.

Під час проходження практики студенти знайомляться зі специфікою організації науково-дослідної діяльності в університеті, на факультеті психолого-педагогічної освіти та мистецтв, науковою тематикою та її науковими розробками, формами звітності та формами впровадження результатів наукових досліджень (звіти, збірники наукових праць тощо).

Практиканти вивчають питання інформаційного забезпечення наукових досліджень, удосконалюють методику та техніку роботи зі спеціальною науковою літературою. Здобувачі отримують консультації керівника за темою індивідуального наукового дослідження.

Особлива увага приділяється формулюванню практикантами загальних висновків, обґрунтуванню практичних рекомендацій, складанню списку використаних джерел та анотації за темами індивідуальних наукових досліджень магістрів.

У ході практики магістр має можливість продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, здійснити апробацію результатів науково-дослідної роботи. За темою індивідуального наукового дослідження практикант готує доповідь на науково-практичну конференцію або семінар (участь обов'язкова) та тези для виступу на науковій конференції за обраним напрямом (для публікації). Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується кафедрою теорії та методики навчання мистецьких дисциплін. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики від кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін. Для керівництва практикою кожного студента кафедра

призначає наукового керівника з числа викладачів тільки з науковим ступенем доктора або кандидата наук.

До здобувачів-практикантів та керівників практики висуваються наступні вимоги.

Студенти-практиканти повинні:

1) до початку практики:

- з'явитися на настановчу конференцію та одержати консультацію щодо оформлення всіх необхідних документів;
- з'ясувати терміни представлення на кафедру необхідних документів;
- отримати інструктаж керівника та програму практики;

2) під час проходження практики:

- своєчасно приступити до проходження практики;
- скласти індивідуальний календарний графік роботи упродовж перших днів практики і затвердити у наукового керівника практики;
- у повному обсязі систематично виконувати конкретну роботу, передбачену програмою, згідно з індивідуальним календарним графіком, у відповідні календарні терміни;
- нести відповідальність за виконану роботу.

3) по завершенню практики:

- своєчасно представити на кафедру звітну документацію керівнику для перевірки;
- підготуватися до захисту науково-дослідної практики;
- взяти участь в роботі підсумкової конференції та оприлюднити результати практики.

Керівник практики повинен:

- забезпечити своєчасність формування здобувачами індивідуальних планів проходження практики;
- розробити та надати здобувачам індивідуальні завдання та інші вказівки для проходження практики;
- контролювати своєчасність формування та виконання індивідуальних планів проходження практики здобувачами;
- консультивати студентів щодо виконання індивідуального завдання практики та оформлення документів з практики;
- здійснювати, у разі необхідності, разом з керівником практики від кафедри;
- перевірити представлені матеріали та звіт, скласти характеристику на здобувача, в якій оцінити виконану практикантом роботу, ставлення до неї, якість набутих знань, умінь, навичок, у тому числі первинних навичок науково-дослідної роботи;
- звітувати на засіданні кафедри про підсумки практики.

Методичні рекомендації щодо виконання програми практики

Під час практики здобувач повинні виконувати конкретну роботу на кафедрі теорії та методики навчання мистецьких дисциплін, знайомитися з

організацією та брати участь у науково-дослідній роботі, самостійно збирати та опрацьовувати потрібну інформацію за темою індивідуального наукового дослідження. З цією метою необхідно використовувати інформаційно-пошуковий апарат наукових бібліотек, Інтернет.

Фактично виконана робота фіксується кожного дня студентом практикантом у щоденнику науково-дослідної практики. Матеріали щоденника використовуються для складання письмового звіту як основного документу практики, що свідчить про виконання здобувачем програми науково-дослідної практики. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння здобувача, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики.

Рекомендується наступна послідовність викладення матеріалу в звіті:

1. Титульна сторінка звіту (зразок оформлення у **додатку А**).
2. Зміст звіту із зазначенням сторінок.
3. Індивідуальний календарний графік проходження практики (**додаток Б**).
4. Текстова частина звіту про проходження науково-дослідної практики (характеристика баз практики, опис виконання конкретних завдань та отриманих результатів практики).
5. Бібліографічний список використаної літератури (вимоги до оформлення – **додаток В**).
6. Відзив на автореферат за науковою проблематикою практиканта підготовлений відповідно до встановлених вимог (**додаток Д**).
7. Практичні рекомендації за обраною проблематикою, що містять пропозиції щодо удосконалення стану об'єкту дослідження в індивідуальному науковому дослідженні.
8. Анотація індивідуального наукового дослідження (**додаток Е**).
9. Текст виступу або доповіді на науково-практичній конференції (**додаток Є**).
10. Тези на наукову конференцію за обраною проблематикою (**додаток Ж**).
11. Щоденник практики з відгуком керівника від підприємства, організації, установи (**додаток З**).
12. Відзив-характеристика (**додаток І**).

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін.

Критерії оцінювання успішності здобувачів за наслідками практики.

Оцінка проходження науково-дослідної практики складається із суми балів, які виставляються на основі розгляду змісту звіту про практику, та за підсумком усного захисту основних положень, які входять до програми практики.

Під час екзамену науковий керівник уважно перевіряє зміст звіту про практику, виставляє бали за зміст кожного розділу, після чого задає

студентові усні запитання, які дозволяють оцінити розуміння студентом положень, викладених у змісті звіту про практику.

Розподіл балів, які враховуються при виставленні оцінки за підсумками науково-дослідної практики

Зміст завдання	Макс. кіл-ть балів	Складова звіту	Макс. кіл-ть балів
1.Змістовне наповнення звіту	45	1. Бібліографічний список	5
2. Оформлення результатів	10	2. Написання тез	5
3. Захист звіту про практику	20	3.Доповідь на науковій конференції	10
4. Оформлення щоденника	10	4. Рецензія на наукову статтю	5
5. Характеристика керівника	15	5. Тези	10
Загальна сума балів	100	Загальна сума балів	35

Критерії оцінки звіту про практику:

Звіт оцінюється в 30 – 45 балів, якщо відповідає таким вимогам:

- 1) повне та вичерпне викладення змісту роботи, яка проводилася здобувачем під час науково-дослідної практики;
- 2) актуальність, достовірність і повнота поданої у звіті інформації;
- 3) наявність власних висновків та пропозицій.

Звіт оцінюється в 15 – 29 балів у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

1) неповне викладення змісту або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (50-75% охоплення зазначених у програмі проходження практики питань);

2) неактуальність поданої у звіті інформації (подання інформації за період, що значно передує терміну, який вимагається правилами проходження здобувачем практики);

3) невідповідність будь-якій вимозі, що висувається до оцінки 30 – 45 балів.

Звіт оцінюється в 0 – 14 балів, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

1) одночасно присутні два чи більше критеріїв, що відповідають оцінці в 15-29 балів;

2) неповне викладення змісту роботи або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (менше 50% охоплення зазначених у програмі практики питань);

3) недостовірність поданої у звіті інформації.

Оформлення результатів та щоденника практики оцінюється в:

6–10 балів, якщо оформлено згідно з вимогами;

1–5 балів – враховані не всі вимоги щодо оформлення;

0 балів – оформлення не відповідає вимогам.

Критерії оцінки усного захисту звіту про практику:

Захист звіту про виробничу практику оцінюється в 7–10 балів, якщо відповідає таким вимогам:

1) вільне володіння змістом роботи, яка проводилася під час практики;

2) повне знання відповідного законодавчого та інструктивного матеріалу;

3) уміння здобувача відповідати на проблемні питання, пов'язані зі змістом роботи на кафедрі передбачених програмою практики.

Захист звіту про практику оцінюється в 4 – 6 балів, якщо відносно захисту на найвищий бал немає відповідності хоча б одному з зазначених пунктів.

Відповідь на питання оцінюється в 0-3 бали, якщо:

1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття двох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до неї;

2) одночасно наявні обидва недоліки, які окремо характеризують критерій в 7-10 балів;

3) характер відповідей дає підставу стверджувати, що студент, який захищає звіт про практику, неправильно зрозумів зміст практики і тому не відповідає на питання по суті, припустився грубих помилок у змісті відповіді.

Оцінка керівника від бази практики виставляється за традиційною системою та переводиться у бали керівником від кафедри відповідно «відмінно» – 15 балів, «добре» – 10 балів, «задовільно» – 5 балів.

Під час оцінювання в цілому додатково враховується і впливає на загальну суму балів трудова дисципліна здобувача під час проходження практики. При порушенні графіка і змісту проходження практики викладач може знизити оцінку:

- за одноразову відсутність без поважних причин на базі практики у встановлений робочий час (мінус 5 балів за кожний факт порушення);

- за несвоєчасність представлення на кафедру звіту про практику (мінус 10 балів)

Література

1. Гончаренко С.У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення. Рівне: Волинські обереги, 2012. 192 с.
2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця: ДОВ “Вінниця”, 2008. 278 с.
3. Методичні рекомендації до написання і оформлення магістерської роботи / Уклад. : В.І. Бобрицька, К.І. Волинець, Н.В. Кудикіна. Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 111 с.

Періодичні видання

Фахові вітчизняні періодичні видання, внесені до переліку МОН України.

Доступ до переліку:

<http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyikvalifikacziyi/perelik-vidan/>

Зарубіжні періодичні видання, внесені до наукометричних баз: Scopus, Web of Science, EBSCO, Index Copernicus, Inno Space Scientific Journal, International Scientific Indexing, directory of Research Journal, Ulrichs Web Global Serials Directory, Union of International Associations Yearbook, Scribd, Academia.edu, Google Scholar etc.

Додаткові

Сайти МОН України, КМУ, ВРУ (нормативно-правове забезпечення та вимоги до наукових робіт різного виду)

<https://bdpu.org.ua/naukova-robota/scientific-work/>

Додаток А

Зразок титульної сторінки звіту

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Кафедра теорії та методики навчання
мистецьких дисциплін

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ**
здобувача(ки)
спеціальності: 014 Середня освіта (Мистецтво, Музичне мистецтво)
II (магістерського) рівня вищої освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін практики з _____ по _____ 20 р.
Керівник практики від кафедри

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Запоріжжя – 20_____

Додаток Б

Індивідуальний графік проходження науково-дослідної практики

(прізвище, ім'я, по батькові)

Завдання за програмою практики (зміст та види роботи)	Термін виконання	Примітка про виконання
1.Участь у роботі настановної конференції		
2. Розробка індивідуального графіку проходження практики.		
3. Робота в наукових бібліотеках. Ознайомлення з науково-інформаційними джерелами за обраною науковою проблемою, у тому числі іноземними, формування бібліографії та складання бібліографічного списку літератури до індивідуального наукового дослідження.		
4. Ознайомлення зі змістом публікацій у фахових виданнях за останні два роки за обраним напрямом досліджень.		
5.Підготовка анотації індивідуального наукового дослідження		
6.Ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою і результатами роботи науково-дослідної університети та кафедри.		
7.Підготовка тексту доповіді (виступу) для участі у науково-практичній конференції за обраною проблематикою		
8.Участь у роботі науково-практичної конференції		
9.Підготовка тез на наукову конференцію		
10.Оформлення звіту та звітної документації з практики		
11.Участь у роботі підсумкової конференції		

Вимоги до оформлення бібліографічного опису літературних джерел
В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.

Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів заголовків.

Нумерація джерел проставляється вручну. Не використовуйте автонумерацію та автоматично генеровані кінцеві посилання.

Джерела іноземною мовою розміщуються після всіх джерел кирилицею, виключенням є коли список формується у порядку появи посилання в тексті. Методичні рекомендації із застосування ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 дивіться на сайті Книжкової палати України

Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного опису документа (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання"). Режим доступу: <http://www.ukrbook.net/zakony/metodrek.pdf>.

Приклади бібліографічних записів. Режим доступу: http://www.ukrbook.net/zakony/prykl_bib_zap.pdf.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах. Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації.

1. Представлення студента та теми індивідуального наукового дослідження.
2. Обґрунтування вибору та актуальність теми.
3. Мета та завдання дослідження.
4. Предмет, об'єкт дослідження.
5. Логіка побудови та результати основних розділів індивідуального наукового дослідження.
6. Обґрунтування висновків і рекомендацій.
7. Заключна частина (перспективи подальшого дослідження теми).

Розрахунки часу:

п.п. 1 – 4 – до 2 хв.,

п. 5 – до 2 хв.,

п. 6 – до 7-10 хв.,

п. 7 – до 1 хв.

Тези (від thesis – положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці.

Обсяг тез може бути до 2-3 сторінок друкованого тексту. Міжстроковий інтервал по всіх тезах – полуторний, кегель – 14 пт,

Алгоритм тези можна подати так:

теза – обґрунтування – доказ – аргумент – результат – перспектива

Тези доповіді будь-якої наукової публікації оформлюють згідно з вимогами:

- у правому верхньому куті розміщують прізвище автора, його ініціали та доповнюють відомостями про нього;
- назва тез доповіді коротко відображає головну ідею, думку, положення (2-5 слів);
- послідовність викладу змісту може бути наступна: актуальність, проблеми; стан розробки проблеми в науці і практиці; основна ідея, положення, висновки дослідження; основні результати та їх практичне значення.

У тезах зазвичай не використовують цитати, цифровий матеріал.

Формулювання кожної тези починається з нового рядка, кожна теза має самостійну думку, висловлену в одному або кількох реченнях.